

Tisztelt Olvasóink!

E havi lapszámunkat az elismerésekről szóló hírek uralják. Főképpen a március 15-e alkalmából kitüntetett külhoni magyar tudóstársainknak gratulálhatunk, de sokra becsüljük a patinás erdélyi tudományos—kulturális szervezetek, illetve a kárpátaljai magyar főiskola által kiosztott díjakat és új birtokosaikat is.

Megtartották az Amerikai Magyar Akadémikusok Társaságának idei konferenciáját, az Erdélyi Múzeum-Egyesület közgyűlését és a Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács 14. Tudóstalálkozóját is.

Az áprilisi hírlevelet mindig a rendezvények gyarapodó száma jellemzi. Most sincs ez másként.

Kísérjük figyelemmel az ösztöndíjfelhívásokat is.

Kocsis Károly elnök

MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

ELISMERÉSEK, DÍJAK

 A **Magyar Érdemrend parancsnoki keresztjét** kapta

Bollobás Béla matematikus, a Cambridge-i Egyetem professzora, az MTA külső tagja;

Gulyás Balázs orvos, neurobiológus, a stockholmi Karolinska Institute professzora, az MTA külső tagja.

A **Magyar Érdemrend tisztikeresztjét** kapta:

Guttman András vegyész-mérnök, a Northeastern University professzora, az MTA külső tagja;

Hanzó Lajos villamosmérnök, a Southamptoni Egyetem professzora, az MTA külső tagja.

A **Magyar Érdemrend lovagkeresztjét** kapta:

Ćurković-Major Franciska irodalomtörténész, a Zágrábi Egyetem nyugalmazott egyetemi docense, az MTA köztestületének külső tagja;

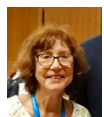
Gyurgyik László szociológus, a Selye János Egyetem nyugalmazott egyetemi docense, a Fórum Kisebbségkutató Intézet kutatója, az MTA köztestületének külső tagja;

Izsák Andor zenetudós, orgonaművész, a Hannoveri Zeneakadémia professzora, a Zsidó Zene Európai Központjának alapító igazgatója;

Orbay László faipari mérnök, közgazdász, a vancouveri Forintek Canada Corporation nyugalmazott kutatója;

Szily Alinka Márta atommagfizikus, a São Pauló-i Egyetem nyugalmazott professzora, az MTA külső tagja.

Magyar Arany Érdemkeresztet kapott **Lux Erika** zenetudós, zongoraművész, a Hannoveri Zeneakadémia nyugalmazott professzora.

[Bővebben:](#)

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola **Tomcsányi Hűségdíját Huszti Ilona** és **Margitics Katalin** nyelvész docensek, a **Rákóczi-főiskoláért Emlékérmét Csatáry György** tanszékvezető történész és **Bárány Erzsébet** nyelvész docensek kapták meg.

[Bővebben:](#)

Átadták az **Erdélyi Múzeum-Egyesület műszki elismeréseit.**

[Bővebben:](#)

Átadták az **Erdélyi Múzeum-Egyesület Gr. Mikó Imre-emléklapjait.**

[Bővebben:](#)

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület **Az év könyve díját Egyed Emese Francia iskola** és **Varga P. Ildikó A kultúra-szervező Vikár Béla** című kötetei kapták. A szerzők az MTA köztestületének külső tagjai.

[Bővebben:](#)

Az **EMKE Életműdíját** kapta **Matekovits György** temesvári fogorvosprofesszor, az MTA köztestületének külső tagja.

Az EMKE **Könczei Ádám-díját** kapta **Könczei Csilla** néprajzkutató, a Babeş—Bolyai Tudományegyetem docense.

[Bővebben:](#)

KUTATÁSOK

Buzsáki György agykutatónak, a New York-i Egyetem Biggs-professzorának, az MTA külső

MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

tagjának *irányításával oldották meg a memória egyik nagy talányát.*

[Bővebben:](#)

1,4 millió évesre becsült kőszerszöket tártak fel a Kárpátalján található

Királyháza (Korolevo) régészeti lelőhelyen.

[Bővebben:](#)

Középkori kutat találtak a királyhelmeci **Csonkavár** udvarán.

[Bővebben:](#)

Az erdélyi **Tordán** végzett ásatások során **397 darabból álló érmekincsre** bukkantak, amelyek a Magyar Királyság területén működő

penzverdékben készültek.

[Bővebben:](#)

Szociológiai kutatás indult a külföldön tartózkodó kárpátaljai magyar felnőtt lakosság körében.

[Bővebben:](#)

Új funkcióval bővült Kárpátalja legnagyobb magyar tudományos adatbázisa, a **Kárpátaljai Tudományos Adatbank.**

[Bővebben:](#)

Épül és kutathatóvá válik a **Magyar Nemesi Fotótár** (MaNeFo).

[Bővebben:](#)

SZERVEZETI HÍREK

jelentés.

Fölkerült a világhálóra a **Forum Kisebbségkutató Intézet** tavalyi tevékenységéről készült **éves**

[Bővebben:](#)

A **BBTE Magyar Tagozata** új vezetőinek, **Markó Bálint** és **Szász Levente**

rektorhelyetteseknek a terveiről olvashatnak a világhálón.

Mindketten az MTA

köztestületének külső tagjai.

[Bővebben:](#)

PUBLIKÁCIÓK

Megjelentek az úvidéki Forum Könyvkiadó új kötetei:

Alak a térben. Benes József művészetéről. Szerkesztette **Faragó Kornélia**, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Jódal Rózsa: Könyvek tengerében.

[Bővebben:](#)

Megjelent **Göncz László A Muravidék útja a Délszláv Királyságba** című kötete. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Komáromban jelent meg a **Madách évszázadai** című konferenciakötet. Szerkesztette **Csanda Gábor**.

[Bővebben:](#)

Megjelentek a Kriterion Könyvkiadó új kötetei:

Antal Róbert-István: A nemzetét szerető szocialista.

Jordáky Lajos (1913-1974).

[Bővebben:](#)

Filep Tamás Gusztáv: Mindennek van „azonban”-ja.

Művelődéstörténeti tanulmányok.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

Megjelent **Hollanda Dénes** emeritus professzornak, a Sapientia EMTE alapító dékánjának, az MTA külső köztestületi tagjának **Egy élet a közösség szolgálatában** című önéletrajzi kötete.

[Bővebben:](#)

Megjelent és letölthető **Bodó Barna** **Foltok a kisebbségi magyar jövőképen**. Temesvári és temesközi magyar óvodai körkép című kötete. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megjelent és letölthető a **Magyar Tudomány áprilisi** tematikus száma A Héber Biblia 21. századi perspektívákból címmel. Szerkesztette **Koltai Kornélia**.

[Bővebben:](#)

Megjelent a **Fórum Társadalomtudományi Szemle** idei **első** száma. Főszerkesztő: **Csanda Gábor**.

[Bővebben:](#)

Megjelent a vajdasági **Híd** folyóirat **2023/5-6.** száma. Főszerkesztő: **Berényi Emőke**.

[Bővebben:](#)

Megjelent az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság **Firka** folyóiratának **2023-2024/3.** száma.

[Bővebben:](#)

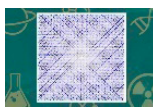

Megjelent a **Korunk** folyóirat **márciusi** és **áprilisi** tematikus száma Olvasáskultúra (Ifjúsági irodalom), illetve Magyar történésportrék (20. század) címmel. Főszerkesztő: **Kovács Kiss Gyöngy**.

[Bővebben:](#)

Erdélyi magyar kutatók új tanulmányairól számolt be az MTA Kolozsvári Akadémiai Bizottsága:

Atanassov Krassimir T.—**Sándor József: On a modification of Set(n)**. A szerző az MTA

köztestületének külső tagja.

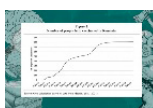
Csata Zsombor (az MTA köztestületének külső tagja) et al.: **The income effects of minority**

co-ethnic employment: the case of Hungarians in central and Eastern Europe.

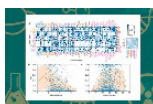

Benedek József (az MTA külső tagja) és **Veres Valér** (külső köztestületi tag): **Regional development differences and cultural value**

patterns: The Romanian case.

Toró Tibor (külső köztestületi tag) et al.: **Inherent Attitudes or Misplaced Policies? Explaining COVID-19 Vaccine Hesitancy in Romania.**

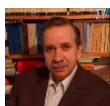
Molnár Ferenc et al.: **Predictability of cortico-cortical connections in the mammalian brain.**

[Bővebben:](#)

Soós Anna matematikussal, a Babeş—Bolyai Tudományegyetem leköszönő rektorhelyettesével, az MTA köztestületének külső tagjával készült **televíziós beszélgetést** tekinthetnek meg a világhálón.

[Bővebben:](#)

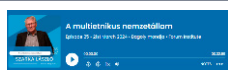

A kolozsvári televízió Summa sorozatában **Veress Károly** filozófussal, a Babeş—Bolyai Tudományegyetem professor emeritusával készült **beszélgetés**, amelyet megtekinthetnek a világhálón.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

A Fórum Kisebbségkutató Intézet Bagoly mondja sorozatában **beszélgetést** hallgathatnak meg **Szarka László** történésszel, a Rubicon Intézet tudományos főmunkatársával, a Selye János Egyetem oktatójával A multietnikus nemzetállam címmel.

[Bővebben:](#)

Megtekinthetik a világhálón **Bárdi Nándor** kisebbségtörténész Kolozsváron, 2023 decemberében megtartott **Kisebbségtársadalom – egyháztársadalom** című előadását.

[Bővebben:](#)

Podcastot hallgathatnak meg a világhálón a **Termini Magyar Nyelvi Kutatóhálózatról**.

[Bővebben:](#)

Interjút olvashatnak el a világhálón **János Mihály** művészettörténésszel, a Székely Nemzeti Múzeum korábbi főmuzeológusával.

[Bővebben:](#)

Interjút hallgathatnak meg a világhálón a **MI és az egyetemi szféra kapcsolatáról** **Czeglédy Tamás** közgazdással, a Fachhochschule Burgenland professzorával, a főiskola doktori központjának vezetőjével.

[Bővebben:](#)

Rendezvények

Március közepén a nemzetközi **PI** nap alkalmából **matematikai kerekasztal-beszélgetést** rendeztek Szabadkán.

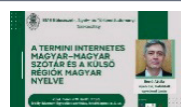
[Bővebben:](#)

A valóság és a szerkesztett valóság a jog világában címmel tartott előadást Újvidéken március 18-án

Várady Tibor vajdasági jogtudós, a Közép-európai Egyetem professor emeritusa, a Szerb Tudományos és Művészeti Akadémia rendes, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Március 19-én Kolozsváron tartott előadást **Benő Attila** nyelvész, a Babeş—Bolyai Tudományegyetem professzora, az MTA köztestületének külső tagja **A Termini magyar—magyar szótár és a külső régiók magyar nyelve** címmel.

[Bővebben:](#)

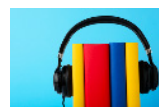
A Virtuális Bolyai Egyetem keretében **Hartel Tibor**, a BBTE docense tartott előadást március 19-én Kolozsváron **Erdélyi fás legelők biokulturális értékei** címmel.

[Bővebben:](#)

Március 19-én **Lelki éhség** címmel rendeztek konferenciát Komáromban.

[Bővebben:](#)

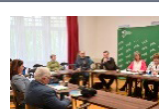
Külhoni magyar kutatók részvételével zajlott le március 20-22. között Budapesten a 26. **TransELTE 2024 Fordítástudományi Konferencia**.

[Bővebben:](#)

Március 21-22. között rendezték meg Kolozsváron a **Fiatallás Műszakiak XXIX. Tudományos Ülésszakát**.

[Bővebben:](#)

Március 22-én rendezték meg Nagyváradon az **EL&LE** (English Language and Literatures in English) angol nyelvű nemzetközi konferenciát.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

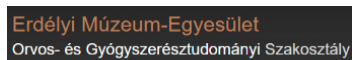
Március 22-én Bostonban tartott előadást **Polyák Kornélia** kutatóorvos, a Harvard Medical School professzora **Predictors of Ductal Carcinoma In Situ (DCIS) progression** címmel.

[Bővebben:](#)

Március 22-23. között angol nyelvű nemzetközi konferenciát rendeztek Csíkszeredában **Encounters in/ among Language, Literature, and Arts** címmel.

[Bővebben:](#)

Március 22-23-án rendezték meg Székelyudvarhelyen a **XXX. Családorvosi Továbbképző Konferenciát**.

[Bővebben:](#)

Március 23-24-én rendezték meg a felvidéki Martoson az **Ilfűszárszociológiai Teka Műhelyprogram Szlovákiai Magyar Fiatalok Számára** 2. részét.

[Bővebben:](#)

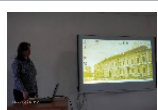
Március 25-én kerekasztal-beszélgetést rendeztek Eszéken **Habsburg Ottó kora és politikai hagyatéka** címmel.

[Bővebben:](#)

Március 26-27-én rendezték meg Beregszászban a **IV. Nemzetközi Gazdaságtudományi Konferenciát**.

[Bővebben:](#)

Április 4-én Rimaszombatban tartott előadást **Géra Eleonóra** művelődéstörténész, az ELTE docense **A modern nő és a szecesszió** címmel.

[Bővebben:](#)

Április 4-7. között rendezték meg Marosvásárhelyen a **XXV. Bányászati, Kohászati és Földtani Konferenciát**.

[Bővebben:](#)

Április 5-én rendezték meg Washingtonban az **Amerikai Magyar Akadémikusok Társaságának 8. konferenciáját**, amelyen részt vett **Kocsis Károly** geográfus, az MTA Magyar Tudományosság Elnöki Bizottságának elnöke és **Morvai Tünde** politológus, az MTA Határon Túli Magyarok Titkárságának vezetője.

[Bővebben:](#)

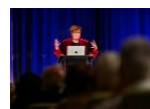
Április 6-án rendezték meg Kolozsváron az **Erdélyi Múzeum-Egyesület 34. közgyűlését**.

[Bővebben:](#)

Április 7-én Bécsben tartott előadást **Méhes Márton** germanista, a bécsi **Collegium Hungaricum** igazgatója a **100 éves intézményről**.

[Bővebben:](#)

Az mRNS terápiás alkalmazása címmel tartotta meg székfoglaló előadását Budapesten április 9-én **Karikó Katalin** biokémikus, a University of Pennsylvania kutatója, az MTA tiszteleti tagja.

[Bővebben:](#)

Április 9-én **Görbe Tamás**, a berlini Humboldt Egyetem magyar lektora tartott előadást az Ausztriai Magyar Kutatóintézetben **Darf Grammatiklernen Spaß machen?** címmel.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

Április 10-én A csehszlovák—magyar lakosságcsere története és emlékezete címmel rendeztek kerekasztal-beszélgetést Komáromban.

[Bővebben:](#)

Április 10-én a RODOSZ PhD Skills Lab nevű új sorozata keretében **Etikai dilemmák és irányelvek a kutatásban** címmel tartott előadást Kolozsváron **László Éva** pszichológus, a BBTE Magyar Szociológia és Szociális Munka Intézetének igazgatója.

[Bővebben:](#)

Electricity self-sufficiency in conditions of liberalized electricity market 2024 címmel rendeztek szakértői szemináriumot Marosvásárhelyen április 10–12. között.

[Bővebben:](#)

Április 11-én **emlékülést** rendeztek Kolozsváron **Csetri Elek** történész születésének 100. évfordulója alkalmából.

[Bővebben:](#)

Földöntúli lombok címmel rendeztek **Kovács András Ferenc-emlékest** Kolozsváron április 11-én.

[Bővebben:](#)

Josephus and the Maccabees címmel nemzetközi tudományos konferenciát rendeztek a Selye János Egyetemen április 11-12-én.

[Bővebben:](#)

Április 11-13. között **Kőrösi Csoma Sándor — A magyarok és Európa** címmel rendeztek tudományos konferenciát a székelyföldi Csomakőrösön.

[Bővebben:](#)

Hivatalnok értelmiség a kora újkori Erdélyben és a Magyar Királyságban VI. címmel rendeztek konferenciát Kolozsváron április 11-12-én.

[Bővebben:](#)

Április 12-ére szervezte meg az MTA Kolozsvári Akadémiai Bizottsága a Young Independent Teams kutatási projekt záró online workshopját **Cultural Traumas in Contemporary European Small National Cinemas** címmel.

[Bővebben:](#)

Április 13-án rendezték meg Szabadkán a **14. Tudóstalálkozót**. A rendezvényen részt vett **Kocsis Károly** geográfus akadémikus, az MTA Magyar Tudományosság Elnöki Bizottságának elnöke és **Morvai Tünde** politológus, az MTA Határon Túli Magyarok Titkárságának vezetője.

[Bővebben:](#)

A TUDOMÁNY SZOLGÁLATÁBAN

70. születésnapját ünnepelte **Jancsó Árpád**, a műszaki tudományok doktora, számos technikatörténeti könyv szerzője, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Életének 77. évében **elhunyt** a szabadkai **Rokay Zoltán** teológus, filozófus professzor, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem emeritus dékánja.

[Bővebben:](#)

ÉVFORDULÓK, TUDOMÁNYTÖRTÉNET

340 éve született a felvidéki Nagyócsán **Bél Mátyás** (Belius, Bel, Matej) lelkész, **filológus, történelmi-földrajzi kutató**.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

A felvidéki Alsókubinban született 250 esztendeje **Eckstein Ferenc sebész-professzor**, a pesti egyetem rektora.

[Bővebben:](#)

240 évvel ezelőtt látta meg a napvilágot a székelyföldi Csomakőrösön **Kőrösi Csoma Sándor orientalista**, a tibeti nyelv első európai kutatója, a tibetisztika megalapítója.

[Bővebben:](#)

A felvidéki Gölnicbányán született 170 évvel ezelőtt **Szent-Istváni József Gyula bányamérnök**, a selmecebányai Bányászati és Erdészeti Akadémia tanára.

[Bővebben:](#)

160 évvel ezelőtt született a délvidéki Nagybecskerekén **Schwicker Alfréd vegyész**, az Országos Kémiai Intézet és Központi Vegykísérleti Állomás főigazgatója.

[Bővebben:](#)

Nagyszebenben született 140 esztendeje **Meinhardt Vilmos bányamérnök**, a műszaki egyetem soproni karának professzora.

[Bővebben:](#)

125 éve született Aradon **Went István orvos, fiziológus**, a debreceni egyetem intézetvezető professzora, akadémikus.

[Bővebben:](#)

A drávaközi Dályokon született 120 évvel ezelőtt **Kellner Béla onkológus** professzor, a budapesti onkopatológiai intézet igazgatója, akadémikus.

[Bővebben:](#)

120 évvel ezelőtt született **Koller Károly Pius** orvos, **sejtbiológus** is, aki a londoni egyetem rákkutató intézetének igazgató professzora és a Harvard Medicine School professzora volt.

[Bővebben:](#)

115 éve született Újvidéken **Hámori Artur belgyógyász** professzor, a Pécsi Orvostudományi Egyetem rektorhelyettese.

[Bővebben:](#)

A kárpátaljai Aknaszlatinán született szintén 115 évvel ezelőtt **Facsinay László geofizikus**, az Eötvös Loránd Geofizikai Intézet, később az Országos Kőolaj és Gázipari Tröszt osztályvezetője.

[Bővebben:](#)

Zágrábban született ugyancsak 115 évvel ezelőtt **Gyires Béla matematikus** professzor, a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem dékánja, akadémikus.

[Bővebben:](#)

A ma romániai Máramarosszigeten született szintén 115 éve **Barna Béla matematikus**, a debreceni egyetem professzora.

[Bővebben:](#)

A szepességi Késmárkon született ugyancsak 115 éve **Noszky Jenő geológus**, a Magyar Állami Földtani Intézet igazgatója.

[Bővebben:](#)

Kolozsváron született 110 éve **Osztrovski György vegyészmérnök**, iparpolitikus, akadémikus, az MTA főtitkára, a TIT elnöke.

[Bővebben:](#)

A délvidéki Pancsován született 105 évvel ezelőtt **Jeanplong József** **biológus**, botanikus, a Gödöllői Agrártudományi Egyetem docense.

[Bővebben:](#)

100 éves lenne **Csetri Elek** erdélyi **történész**, a Babeş—Bolyai Tudományegyetem professzora, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

FELHÍVÁSOK

Megjelentek a **Délvidékért ösztöndíjpályázat** tavaszi

felhívásai.

A pályázási határidő: május 10.

[Bővebben:](#)

Május 15-éig lehet pályázni az Amerikai Magyar Tanárok Egyesülete **Steven Béla Várdy and Ágnes Huszár Várdy**, illetve a **Helena History Press ösztöndíjaira**.

[Bővebben:](#)

[Bővebben:](#)

Május 16-án **Kutatás és tehetséggondozás a Rákóczi-főiskolán** címmel tudományos vitadélutánt rendeznek a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán.

[Bővebben:](#)

November 28.—december 1. között rendezik meg a 23.

Vajdasági Magyar Tudományos Diákköri Konferenciát (VMTDK), melynek top-témája az erósz.

A jelentkezési határidő: október 1.

[Bővebben:](#)

*Az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság hírlevele
2024/4. szám*

Felelős kiadó: Kocsis Károly elnök

Szerkesztő: Kálóczy Katalin

A Tudósportrét Kulcsár-Szabó Enikő állította össze.

1112 Budapest, Budaörsi út 45.

mtkhirlevel@titkarsag.mta.hu

A hírlevél korábbi számai megtekinthetők az MTA [honlapján](#).

Nagy András

(Ercsi, 1951. január 21.),

a Magyar Tudományos Akadémia
külső tagja

András Nagy was born in Ercsi (Hungary) on 21 January 1951. In 1969–1974 he studied mathematics at the Eötvös Loránd University (ELTE), Budapest, where he received his MSc in 1974. As a student he was working in Vilmos Csányi's ethological research team, where he received his candidate's degree (PhD) in 1983, the subject of his thesis was the genetics of fish. In the late 1980's he was working at the Biological Station of the Biochemical Department of ELTE, where he established an experimental embryological laboratory. In the lab a stem cell culture from mice was maintained in 1989. Meanwhile he spent two years in professor Abel Lajtha's Center of Neurochemistry in New York. In 1988 he was on a three month long trip as a visiting scientist upon the invitation of professor Janet Rossan at the Research Institute of Mount Sinai Hospital in Toronto. Since then he has been working there. Currently he is a Shawn Kimel Senior Scientist at the Lunenfeld-Tanenbaum Research Institute, Sinai Health System, Professor in the Department of Obstetrics & Gynaecology and Institute of Medical Science at the University of Toronto and Professor at the Australian Regenerative Medicine Institute in Monash University, Melbourne. He is also Canada Research Chair in Stem Cells and Regeneration and a professor at the Temerty Faculty of Medicine, University of Toronto. Professor Nagy has been involved in mouse embryonic stem cell research since its early days. His research resulted in an important development in cancer research in 1996 that provided a new tool for researchers and

Nagy András Ercsiben született 1951. január 21-én. 1969–74 között az Eötvös Loránd Tudományegyetemen matematika szakos diák volt, 1974-ben kapta meg az MSc-diplomát. Már diákként elkezdett dolgozni Csányi Vilmos etológiai kutatócsoportjában, itt szerzett 1983-ban kandidátusi fokozatot, dolgozatának halgenetikai témája volt. Az 1980-as évek második felében az ELTE Biokémiai Tanszék kötelékében a Gödi Biológiai Állomás területén önállóan létrehozott egy kísérleti embriológiai laboratóriumot, ahol már 1989-ben egérembrióból származó embrionális összejttenyészetet tudtak fenntartani. Mindeközben két évet töltött Lajta Ábel professzor New York-i Neurológiai Központjában. 1989-ben került ki Janet Rossan fejlődésbiológiával foglalkozó professzor meghívására vendégkutatóként a torontói Mount Sinai Kórház kutatóközpontjába, azóta itt dolgozik. Jelenleg a Lunenfeld-Tanenbaum Kutatóintézet Shawn Kimel vezető kutatója, a Torontói Egyetem Orvostudományi Karán a Szülészeti és Nőgyógyászati Intézet professzora, professzor a Melbourne-i Monash Egyetem Regeneratív Gyógyászati Intézetében és a Torontói Egyetem Orvostudományi Egyetemének Temerty Karán. Nagy professzor a kezdetektől bekapcsolódott az egérembriók összejttenyésztésébe. Kutatásának eredménye volt 1996-ban egy új eszköz, amelynek segítségével a kutatók és a gyógyszerészeti társaságok új és már létező kezeléseket tesztelhettek a rák gyógyításában. 2005-ben elsőként hozott létre új összejtállományt Kanadában. 2009-ben

MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

pharmaceutical companies to test new and existing treatments for cancer. In 2005, he was the first to create new stem cell lines in Canada. In 2009, he demonstrated how cells could be changed into stem cells more without the introduction of potentially damaging viruses, and was included that year in Scientific Americans' Top 10 Honor Role. (Professor Nagy shared the honour with President Barack Obama, technology magnate and philanthropist Bill Gates and New York Mayor Michael Bloomberg, among others.) Nagy and his research group have discovered a new type of stem cell, called the F-Class iPS (Pluripotent Stem) cell. In 2014, he led Project Grandiose, an international effort to map the genomic and proteomic pathways during de-differentiation of induced pluripotential stems cells.

“Over the years, the Nagy lab has crystallized around three foci. 1. blood vessel biology with connection to cancer and blindness, 2. understanding stem cells and moving them toward cell-based therapies in regenerative medicine, and 3. developing new genetic tools. The lab is known for its innovative thinking and thrive to be at the forefront of each area we tackle”. — he says. “There will always be multiple opinions about stem cell research and I respect that. But my team is working to eliminate disease and ease human suffering and that is undoubtedly a noble thing to do,” he says.

He is author of 524 publications. In 2014, Project Grandiose researchers have produced several major reports, demonstrating advances in stem cell creation which are expected to lead to improved treatments for a number of diseases, and which have been published in Nature and Nature Communications.

He is a Fellow of the Royal Society of Canada in the Life Sciences Division of the Academy of Science, an Honorary Professor at the Helsinki University, and a Distinguished Professor at the Hong Kong University.

Professor Nagy often visits Hungary to meet his family living here and takes part at conferences and reads lectures. Among others

bemutatta, hogyan lehet a sejteket összejteké alakítani esetlegesen káros hatású vírusok alkalmazása nélkül, és a Scientific Americans' Top 10 Honor Role tagjává választották. (A címen többek között Barack Obamával, Bill Gates-szel és Michael Bloomberg New York-i polgármesterrel osztozott.) Kutatócsoportjával egy új típusú összejtet fedeztek fel, melyet F-Class iPS (pluripotens összejt) sejtnak neveznek. 2014-ben vezetője volt a Project Grandiose-nak, a nemzetközi projekt célja a genomiális és proteomikus útvonalak feltérképezése az indukált pluripotens összejtek dedifferenciálódása során.

„Az évek során a Nagy-lab három területre fókuszált. 1. A vérerek biológiája a rák és a vakság kapcsán. 2. Az összejtek megértése és a sejt alapú terápiák a regeneratív orvostudományban. 3. Új genetikai eszközök kifejlesztése. A laboratóriumra jellemző az innovatív gondolkodás és a törekvés, hogy e területeken az élvonalban legyenek.” — mondja. „Mindig többféle vélemény lesz az összejtkutatásról, amelyeket tiszteletben tartunk. De a kutatócsoportom azon dolgozik, hogy megszüntesse a betegségeket és csökkentse az emberi szenvedést, ez pedig kétségkívül nemes tevékenység.”

524 publikáció szerzője. 2014-ben a Project Grandiose kutatói számos jelentést készítettek, amelyek bemutatták az összejtek létrehozásában elért eredményeket, és várhatólag sok betegség kezelésének jobbá tételéhez járulnak majd hozzá. A jelentéseket a Nature és a Nature Communications közölte.

Tagja a Kanadai Királyi Tudományos Akadémiának, tiszteletbeli professzora a Helsinki Egyetemnek és a Hong Kong-i Egyetemnek.

Nagy professzor gyakran látogat Magyarországra, találkozik itt élő családtagjaival, konferenciákon vesz részt, és előadásokat tart. Többek között az összejtek biológiájáról tartott előadást 2009-ben Debrecenben, a Magyar Tudomány Ünnepe-n. 2016-ban a Magyar Tudományos Akadémia külső tagjává választották a Biológiai

MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

He read a lecture on the biology of stem cells on the occasion of the Hungarian Science Festival in Debrecen in 2009.

In 2016 he was elected external member of the Hungarian Academy of Sciences in the Section of Biological Sciences. He read his inaugural speech *Őssejtek — út a klinikumhoz* on 20 October 2016.

Contact

Mount Sinai Hospital
Lunenfeld Tanenbaum Research Institute
M5T 3H7 Toronto, 25 Orde St
Canada
Tel.: +1 416 5863246
Tel.: +1 416 5865130
E-mail: nagy@lunenfeld.ca; nagy@mshri.on.ca
Web: <http://www.mshri.on.ca/nagy>;
<https://research.lunenfeld.ca/nagy/>

Tudományok Osztályában. Székfoglaló előadását 2016. október 20-án tartotta *Őssejtek — út a klinikumhoz* címmel.

Kapcsolat

Mount Sinai Hospital
Lunenfeld Tanenbaum Research Institute
M5T 3H7 Toronto, 25 Orde St
Kanada
Tel.: +1 416 5863246
Tel.: +1 416 5865130
E-mail: nagy@lunenfeld.ca; nagy@mshri.on.ca
Honlap: <http://www.mshri.on.ca/nagy>;
<https://research.lunenfeld.ca/nagy/>

